

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih: 24 Haziran 2022
Sayı: 3527

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 24/06/2022 16:17
Sayı: E-120.10-1038531

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Atık Kağıt İşçilerinin içinde bulundukları ekonomik, sosyal ve toplumsal koşulların araştırılması ve yaşanan sorunların tespit edilmesi ve çözüm önerilerinin sunulabilmesi amacıyla Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz. 21.06.2022

Servet LİNSAL
Ankara Mv.

Ali Özgür
Konya Mv.

Kani Beko
İzmir Milletvekili

Veli AĞBABA
Mardin Mv.

Tahsin TARHAN
Kocaeli M.V.

Alihan SÖZER
Antalya Mv.

Serhan TANKUT
İst Mv.

Burhanettin ÖZÜT
Adana Mv.

Kadir ZERBER
Antalya Mv.

Levent GÖK
Ankara Mv.

Alper Arımer
Mv.

Orhan SARICAL
Bursa Mv.

Hzar KARA
Sivas Mv.

GEREKÇE

Ülkemizde ve dünyada insan faaliyetlerinin doğa üzerindeki yıkıcı etkisinin ve ağır baskısının sonuçları ortadadır. Teknolojik gelişmeler ve sanayileşme ile paralel olarak yaşanan hızlı kentleşme ve nüfus artışı bu süreci hızlandırmaktadır. Doğa büyük bir krizin eşiğindedir. İnsan eliyle geri döndürülemez mahiyette yıkıma uğratılmasına karşı ortak mücadele gereklidir. Bu sorumluluğu herkesin taşıması ve acilen yıkımı durdurucu ve dönüştürücü adımların atılması ihtiyacı ortadadır. Küresel mücadelenin yerel dinamikleri güçlendirilmelidir. Mevcut yönetmeliklerde yer verilmese de sektörel gerçeklik, atıkların % 80'inden fazlasının sokak atık toplayıcıları tarafından toplandığını ve bu yolla geri dönüşüm işlevine katkıda bulunduğunu göstermektedir. Günümüzde atık kağıt işçileri; kağıt, cam, plastik ve metal gibi geri dönüştürülebilir atıkları, çok tehlikeli atıkların ve hastalık yapıcı mikropların arasından toplayarak, atık toplama depolarına satmakta, böylelikle de geçimlerini sağlamaya çalışmaktadırlar. Bu kapsamda, ülkemiz sınırları içerisinde yaklaşık 6 milyon kişinin sokaklarda tam ve yarı zamanlı olarak 200'e yakın faaliyet türünde çalıştıkları bilinmektedir. Bu 6 milyon kişinin içinden ise, kayıt dışı çalışmak zorunda kalan sokak toplayıcılarının sayısı 500 bine ulaşmaktadır. Yani 500 bin çalışanın tamamı kayıt dışıdır. Sosyal güvenceleri olmadan çalışmaktadırlar. Sadece İstanbul'da 100 binin ve Ankara'da 20 binin üzerinde insan, sağlık sigortası ve sosyal güvenlik hakkı olmaksızın bu yolla hayatını idame ettirmeye çalışmaktadır. Bu kişiler çekçekleri ve basit taşıyıcılarıyla, günde ortalama 8-10 kilometre yürüyerek, yaklaşık 12 saat boyunca çalışmakta ve topladıkları atıkları çok düşük bedellerle hurdacılara satmak durumunda kalmaktadırlar.

Geri dönüşüm süreçleri; iklim krizinin ve tüketim eksenli politikaların tahribatına kısmi de olsa verilen önemli yanıtlar arasındadır. Doğanın korunması yanında ekonomik değer de yaratan bu faaliyetin ölçeğinin ve kapsamının büyütülmesi ihtiyacı ortadadır. Bu alanda salt kurumsal düzenlemeler yoluyla ilerlenmesi ihtiyaca kıyasla çok yetersiz kalır. Bu alanda çoklu çabaların desteklenmesi ve her tür imkanın hayata geçirilmesine ihtiyaç vardır. Türkiye'de kayıt dışı olarak toplanan ambalaj atığının en az yarısı sokak toplayıcıları tarafından sisteme kazandırılmaktadır. Ancak kazançları ile yeme, içme, barınma gibi temel ihtiyaçlarını dahi karşılayamayan atık kağıt işçilerinin yaşadıkları sorunların çözülmesine dönük adımlar atılması hem bu grupta yer alanlar hem de faaliyetin olumlu etkileri düşünüldüğünde aciliyet taşımaktadır. Karşılaşılan sorunlar içinde sosyal güvencesizlik önceliklidir. Ayrıca; her türlü atığın atıldığı çöp kutularının sokak toplayıcıları açısından doğurduğu sağlık riskleri de ortadadır. Atık toplama işinde, tıbbi atıklardan bulaşabilecek hepatit tehlikesi, solunum sistemi hastalıkları (kronik bronşit, astım, verem) uzun çalışma saatlerine bağlı olarak fiziksel tükenmişlik, genel iskelet yapısının bozulması ve psikolojik rahatsızlıklar gibi birçok sorunla karşılaşıldığına dair kamuoyuna yansımış yaygın şikayetler söz konusudur. Bu faaliyetlerde yer alan kişilerde solunum sistemi bozuklukları, tifo ve kolera gibi hastalıklar tespit edilmektedir. Bu nedenle de, sağlıklı bir çalışma ortamının sağlanması için atılacak her bir adımın önemi büyüktür.

Sokaklarımızdaki atık kağıt işçilerinin %15'i yabancı uyrukludur. Aralarında Türkmenistan, Suriye, Afganistan gibi ülkelerden gelenler bulunmaktadır. Zor koşullar altında çalışmaktadırlar. Yanı sıra da; 500 bin kâğıt toplayıcısının %20'si ise ne yazık ki çocuktur. 10 binlerce çocuk sokak toplayıcısı birçok açıdan risk altındadırlar: Tehlikeli ve tıbbi atıklarla karşı karşıya kalmaktadırlar. Kemikleri gelişim sürecinde olduğu için ağır yük kaldırmak ve taşımak, çocuklarda çok ciddi iskelet problemlerine neden olmaktadır. Üstelik de bu ağır şartlarda çalışmak zorunda olan çocuklar, eğitim imkanlarından ve kendilerini geliştirme fırsatlarından yoksun kalmaktadırlar. Çocuklar, üretim faaliyetlerinde yer aldığında şiddet ve tacizle daha çok karşılaşmaktadırlar, daha savunmasız durumdadırlar. Kamu kendi sorumluluğu altında olması gerekli olan bu çocukların varlığını yok sayamaz.

Atık kağıt işçileri; aslında bir tür kamusal görevi mahiyetindeki mesleklerinin yasada tanımlanmasını, statülerinin olmasını ve sosyal güvence altında çalışmayı talep etmektedirler.

Bu nedenle de yapılması gereken; son günlerde oldukça sık biçimde kamuoyuna yansıdığı biçimiyle, bu kişilerin kaldıkları yerleri ve depoları polis marifetiyle basmak ve çalışamaz duruma getirmek değildir. Onların güvenceli ve sosyal devlet ilkelerine uygun biçimde çalışmalarını sağlayacak düzenlemelerin acilen hazırlanması gereklidir. Temel önceliklerden bir diğeri, yaşamsal ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri bir dizi destek programının hayata geçirilmesi için hazırlıkları başlatmak olmalıdır. İşbu nedenlerle Anayasanın 98. ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca Atık Kağıt İşçilerinin içinde bulundukları ekonomik, sosyal ve toplumsal koşulların araştırılması ve yaşanan sorunların tespit edilmesi ve çözüm önerilerinin sunulabilmesi amacıyla Meclis Araştırması açılmasını saygılarımızla arz ederiz.

